

Prosjektsøknad Bolyst 2012

Bolyst gjennom ildsjeler

- Øke rekruttering av nye frivillige ildsjeler i lag og foreninger

Bakgrunn

Frivillige organisasjoner yter uvurderlige bidrag til samfunnet, både gjennom tjenesteproduksjon og omfattende ulønnet innsats. I 2009 utgjorde frivillige organisasjoners verdiskapning 1,7 prosent av bruttonasjonalproduktet (BNP), dette uten medregning av den frivillige arbeidsinnsatsen (Statistisk sentralbyrå, 2009). Deltakelse i frivillig organisasjonsliv gir mening og fellesskap, læring og demokratisk kompetanse. Slik bidrar frivillige organisasjoner til gode oppvekstvilkår, fellesskap og livskvalitet (Stortingsmelding nr 39, 2007). Undersøkelser viser at det er nettopp disse kvalitetene ved bostedet som har betydning når gjelder det å trekke til seg og beholde kvalifisert arbeidskraft (SSB, 2008). Med andre ord kan frivillighet bidra til økt bolyst i lokalsamfunnet.

Frivillig virksomhet er i endring, og preges av to utfordringer. For det første synker andelen av befolkningen som deltar i tradisjonelt frivillig arbeid, mens arbeidsinnsatsen i antall timer ikke går ned. Det betyr at hver enkelt ildsjel i gjennomsnitt utfører mer frivillig arbeid. Dette

bidrar til å sette frivillighetsektoren under press. For det andre er det dokumentert at etniske minoriteter deltar i liten grad i frivillige lag og foreninger (Wollebæk og Sivesind 2010, Enjolras og Wollebæk 2010, Lochocki 2010), og at ungdomsdeltakelse viser nedgang og endring i retning mer ”episodiske engasjement” (Lochocki 2010), slik som arbeid under festivaler.

Å aktivere disse to gruppene – innvandrere og ungdom – i lokalt organisasjonsliv er viktig. En undersøkelse av innvandrere med høyere utdanning i Troms indikerer at deltakelse i frivillig arbeid har stor betydning for rekruttering til arbeidsmarkedet og integrering i lokalsamfunnet (Fossland og Aure 2011). Å rekruttere og engasjere ungdom og innvandrere til aktivt frivillig deltakelse er også viktig for trivsel, integrering, demokratisk deltakelse, sosial utjevning og det gir i tillegg god helsegevinst (Enjolras og Wollebæk 2010). En ny studie av frivillige organisasjoner som flerkulturelle møteplasser (Loga 2011) viser at det trengs mer kunnskap og utviklingsarbeid på dette feltet.

Levedyktige frivillige organisasjoner med ildsjelene i front kan være sentrale aktører for å igangsette inkludering av innvandrere, ungdom og tilflyttere i lokalsamfunnet. I Troms fylkesplan 2010 -2013 vektlegges nettopp betydningen av å jobbe for å oppnå inkluderende sosiale miljøer hvor det er toleranse og rom for ulikhet. Frivillighetsarbeid er derfor med på å utvikle robuste og attraktive lokalsamfunn.

Prosjektmål

Prosjektets mål er å aktivere flere innvandrere, unge og nytilflyttede som aktive og tillitsvalgte (ildssjeler) i lokalt organisasjonsliv. Gjennom pilotprosjektet skal ulike aktiveringstiltak og tilnærminger utvikles, utprøves og beskrives slik at de kan overføres og brukes i andre frivillige organisasjoner. Kunnskap og erfaringer fra prosjektet skal kunne overføres og eventuelt videreutvikles i annet inkluderings- og rekrutteringsarbeid.

DELMÅL: Bevisstgjøring av den tause kunnskapen som ildsjeler innehar om drift i egne lokallag. Målet er at de frivillige får laget prosedyrer, strategier og verktøy som gjør dem i stand til å rekruttere og gi opplæring til nye medlemmer og tillitsvalgte – fremtidens ildsjeler.

Hvorfor integrering av nye ildsjeler/frivillige og ikke bare medlemmer?

Prosjektet omhandler integrering av nye ildsjeler/frivillige og ikke bare nye medlemmer. Ildsjeler er ”krumtappen” i norsk organisasjonsliv, men står også i fare for å bli utslitt og utbrent. Frivillige som tar verv og/eller blir tillitsvalgte i lag og foreninger blir i større grad integrert i lokalsamfunnet. De får en større rolle og mer innflytelse i lokallaget, de erverver seg mer organisasjonskunnskap og får større nettverk. De er laget/foreningens ansikt utad og kan virke både som rollemodeller og bidra til økt rekruttering av flere fra deres samfunnsgruppe. På den måten kan denne typen integrering og engasjering til aktiv innsats bidra til å endre holdning om innvandrere fra å bli sett som ”utfordrende” og ”merarbeid” til å bli en ressurs for lokalt organisasjonsliv.

Forankring

HATS -kompetansesenter for revy og teater og Troms idrettskrets har frivillige medlemslag i lokalsamfunn spredt over hele Troms fylke innenfor teater/revy og idrett. HATS og Troms idrettskrets har som oppdrag å legge til rette for og støtte opp om innsatsen i frivillige lag og foreninger, og har inkludering av ungdom og innvandrere som overordnet mål. Selv om vi som organisasjoner driver i forskjellige felt, så er det mange fellestrekk i drift og stimulering av lokal aktivitet.

HATS: HATS er en interesseorganisasjon for det frivillige revy- og teatermiljøet i Nord-Norge. HATS drifter et kompetansesenter som skal styrke og bidra til utvikling av revy, teater og andre sceniske uttrykk i Nord-Norge. Dette iverksettes gjennom kurs, veiledningssamtaler, studie- og reisestipend, manuskonsultasjoner og regihjelp. HATS har 100 medlemslag i Nordland, Troms og Finnmark som utgjør ca. 1500 frivillige revy- og teaterinteresserte. HATS får tildelinger fra Kulturdepartementet via Norsk teaterråd, og fylkeskommunene Nordland, Troms og Finnmark. I tildelingen fra Troms fylkeskommune prioriteres tiltak mot barn og ungdom. Fra Norsk teaterråd blir det vektlagt at HATS skal arbeide for inkludering.

Troms idrettskrets: Troms idrettskrets har i underkant av 60 000 medlemmer og har ansvar for ca 390 lag og 26 idrettsråd. Troms idrettskrets er Norges idrettsforbunds ledd i Troms og skal jobbe for gode rammebetingelser for idretten. Arbeidet styres av et idrettspolitisk dokument som hele idretten står bak. Et av målene her er å styrke frivilligheten og stimulere

og opprettholde den som den bærende kraften i idrettslagene. Dette iverksettes gjennom kurs, utviklingsprosesser, erfaringssamlinger, veiledning og informasjonsarbeid. Rekruttering og skolering av ungdom, minoriteter og andre nye grupper er en prioritert oppgave.

Følgerevaluering og veiledning: Marit Aure har doktorgrad i samfunnsplanlegging og lokalsamfunnsforskning. Hun har gjort studier av arbeidsmigrasjon og inkludering i lokale samfunn, innvandrere med høyere utdanning og integrering i arbeidsmarked og lokalsamfunn, sammenhenger mellom sivilsamfunnsaktiviteter, familie og arbeidsliv, lokale utviklingslag og tradisjonelt foreningsliv. Aure har erfaring med veiledning av prosesser i organisasjoner, følgeforskning og integreringsarbeid. Hennes forskningsresultater er praktisk anvendt i ulike sammenhenger (se vedlagt cv).

Troms fylke: I Troms fylkesplan 2010 -2013 vektlegges betydningen av å jobbe for å oppnå inkluderende sosiale miljøer hvor det er toleranse og rom for ulikhet. Dette for å utvikle robuste og attraktive lokalsamfunn og levedyktige frivillige organisasjoner.

Nasjonalt: I Regjeringens distrikts- og kommunalpolitikk vektlegges det å skape levende og attraktive lokalsamfunn. ”Å være samfunnsutvikler innebærer et allsidig arbeid for å skape attraktive samfunn og gode levekår for befolkningen. Gjennom aktiv tilrettelegging og i samspill med næringsliv, frivillig sektor og innbyggerne, kan kommunene videreutvikle gode steder og legge til rette for entreprenører og ildsjeler.”

Prosjektorganisering, -ledelse og samarbeidspartnere

Styringsgruppe: Prosjektet ledes av en styringsgruppe nedsatt av HATS og Troms idrettskrets. Forsker/veileder deltar i denne styringsgruppen. Hver organisasjon velger ut 8-10 pilotgrupper fra sine medlemslag som i samarbeid med prosjektleder skal utvikle og prøve ut spesifikke tiltak for å øke rekrutteringen av ”nye ildsjeler”. Styringsgruppen samarbeider om tiltak og gjennomføring av disse mot pilotgruppene. Utviklingen av tiltak vil bygge på erfaringer i HATS og Troms idrettskrets, kunnskap og erfaringer fra studier og arbeid som er gjort i andre deler av det frivillige Norge, og dialog med ildsjeler og nye medlemmer fra pilotgruppene. Styringsgruppen utpeker prosjektmedarbeidere fra deltakende organisasjoner som skal delta i prosjektet med praktisk avvikling av kurs.

Prosjektleder: Arbeidet vil ledes av en prosjektleder i 100 % stilling. Prosjektlederen ledes av styringsgruppen.

Arbeidsoppgaver: Organisere erfaringsmøter og samle kunnskap og erfaringer om rekruttering og opplæring av unge, innvandrere og nytilflyttede ildsjeler, bidra til å etablere pilotgrupper, oppfølging av pilotgrupper, igangsetting av tiltakene mot pilotgrupper og ”nye ildsjeler”, budsjettansvar, oppfølging av resultater, utforming av sluttrapport.

Intensjonsavtale om samarbeid: Prosjektgruppen har vært i dialog med Røde Kors Troms som utvidet samarbeidspartnere i prosjektet. Røde Kors Troms kan delta i deler av prosjektet, eller bli fullverdig del av prosjektet ved hjelp av eksterne midler.

Kunnskap og evaluering: Seniorforsker Marit Aure, NORUT Tromsø vil bidra til at prosjektet utnytter allerede etablert kunnskap og erfaringer fra andre organisasjoner og steder. Hun vil veilede i inkluderingsarbeid, være med i etablering av pilotgrupper og utvikling av tiltak. For å dokumentere utviklingsarbeidet og evaluere prosjektets organisering og tiltak vil hun drive følgeevaluering av prosjektet. Dette vil analysere effekter av tiltakene og bidra til læring, erfaringsoverføring og videreutvikling av tiltakene.

Referansegruppe: Referansegruppens mandat skal konkretiseres før prosjektoppstart. Ulike organisasjoner er kontaktet med forespørsel om å delta i referansegruppen. Bekreftelse fra disse organisasjonene vil foreligge 01.04.2012.

Aktiviteter

HATS velger ut 4 pilotgrupper fra Troms, samt 2 fra Finnmark og 2 fra Nordland. Troms idrettskrets velger 10 pilotgrupper fra sine medlemslag i Troms. Pilotgruppene representerer ulike utfordringer og karakteristikk som er representativt for frivillige lag og foreninger i Norge. Forskeren vil bistå i denne utvelgelsesprosessen. Disse pilotgruppene presenteres for erfaringer fra studier og annet rekrutteringsarbeid og diskuterer egne erfaringer og ideer for tiltak i nært samarbeid med prosjektleder. De gjennomfører tilpassede tiltak for å øke rekruttering av ”nye ildsjeler” i sine respektive frivillige organisasjoner. Tiltakene iverksettes samtidig. Kurs og fellessamlinger med vekt på erfaringsutveksling, motivasjon og metodikk vil bli gjennomført på tvers av organisasjons tilhørigheten. En del av prosjektet omhandler tiltak rettet mot nye aktive frivillige. Dette vil innebære kartlegging, kursing, opplæring og oppsøkende virksomhet. Prosjektet vil ha egen facebookside og blogg som gjør det mulig for involverte og eksterne til å følge prosjektet underveis. Prosjektet vil ende i en rapport som vil omhandle resultatene og effektene av tiltakene. Denne vil bli utarbeidet for å ha overføringsverdi til andre frivillige organisasjoner, og oppsummeres i en hendig kortversjon. Veiledning og evaluering av prosessene og resultat av tiltakene blir utført ved hjelp av seniorforsker Marit Aure, Norut Tromsø.

Tiltak som planlegges i pilotgrupper:

1. Organisasjonskurs og utviklingsprosesser i lag/forening (med fokus på å lage "prosedyrer" for arbeidet i laget og ivareta og benytte den tause kunnskapen til etablerte frivillige, som gjør at arbeidet kan formidles).
2. Identitetsworkshop (medlemmer medvirker i lagåndsprosess med fokus på visjons- og verdiprosesser).
3. Presentasjonskurs/skape sin fortelling (hvordan lagets drift og oppgaver kan presenteres ovenfor nye brukere).

Tiltak som planlegges for å rekruttere nye frivillige

4. Kartlegging av nye frivillige: Oppsøke nye potensielle ildsjeler fra områder rundt pilotgruppene, ungdomskoler, videregående og universitet, mottaksentre, og bedrifter som rekrutterer ny arbeidskraft. Gjennomføre fokusgruppeundersøkelser for å kartlegge målgruppen og deres behov.
5. Kursing av nye frivillige: Disse kursene vil skje på tvers av organisasjonstilhørighet.
 - a) Lederkurs og organisasjonskurs for ungdom. Målgruppe: 2 (ungdom)
 - b) Kurs om frivillig arbeid og dugnadsånd. Målgruppe: 1 (innvandrere)
 - c) Lederkurs og organisasjonskurs for voksne. Målgruppe: 5 (medlemmer og foreldre)
6. Organisasjonene oppsøker lokalt næringsliv og kommuner som jobber for å rekrutterer og beholde arbeidskraft for å informere om frivillige lokallag og deres tilbud.
7. Personlig oppsøkende informasjonsarbeid mot nye frivillige. Besøke skoler, nyinnflyttere og innvandringsgrupper i området rundt pilotgruppene.

Felles tiltak for pilotgrupper og nye frivillige/ildsjeler

8. Mentorseminarer (etablerte ildsjeler og nye ildsjeler). Lag/foreninger utnevner mentorer som sammen med nye frivillige ser hva som er utfordringene for å tørre å ta frivillige verv eller oppgaver som ny i laget. Samlinger hvor etablerte ildsjeler og nye potensielle frivillige møtes for utveksling av erfaringer.

Målgruppene

- 1) Innvandrere som ikke deltar i denne typen frivillig arbeid.
- 2) Ungdom som ikke deltar i denne typen frivillig arbeid.
- 3) Nyinnflyttede i lokalsamfunnet.
- 4) Frivillige som i dag bidrar i det lokale organisasjonsarbeidet.
- 5) Medlemmer og foreldre som i dag ikke har frivillige verv/oppgaver.

Felles for målgruppe 1-3 er at de ikke kjenner til eller er interessert i organisasjonslivet i lokalsamfunnet, enten fordi familien ikke har deltatt i dette eller at organisasjonene ikke er kjent, eller at de ikke tror det "passer" for dem. Målgruppe 1-3 kan være overlappende.

Målgruppe 4 og 5 kjenner organisasjonslivet. For gruppe 4 ønsker vi å bidra til å vedlikeholde, utvikle og motivere engasjementet, mens gruppe 5 kan stimuleres til å engasjere seg i frivillig arbeid.

Resultater

- Når prosjektperioden er over skal pilotgruppene ha en økning på 30 % "nye ildsjeler" som tillitsvalgte i lokallaget.
- Lokallag skal gjennom tiltak 1 ha fått utviklet prosedyrer som gjør det lettere å rekruttere og gi opplæring til nye ildsjeler og tillitsvalgte basert på eksisterende taus kunnskap, og kanskje fått avdekket og bidratt til å bygge ned taus kunnskap som hemmer effektivt arbeid med rekruttering av nye ildsjeler.
- Lokallag skal gjennom tiltak 2 og 3 ha fått en unik merkevare/identitet som gjør det lettere å inkludere nye ildsjeler og medlemmer.
- Kunnskap om frivillige lokallag hos kommunale og privat næringsvirksomhet økes.

- Alle pilotgrupper skal ha gjennomført minst 5 av tiltakene.
- Utviklet ny kunnskap og gode arbeidsmåter om inkludering av ”nye ildsjeler” i revy/teaterlag og idrett. Dette skal ende i en rapport som skal benyttes i organisasjonenes eget videre arbeid, og for å dokumentere tiltak, prosesser og resultater av arbeidet for læring, videreutvikling og overføring til andre organisasjoner.

Effekter

Brukereffekt:

- Nye ildsjeler blir et ansikt utad for laget /foreningen som igjen fungerer positivt for økt rekruttering fra samfunnsgruppen.
- Nye ildsjeler blir mer integrert enn et medlem i laget, som øker fellesskapsfølelsen og tilhørigheten i lokalsamfunnet.
- Bevisstgjøring av den tause kunnskapen. Frivillige får utviklet et begrepsapparat, laget prosedyrer og er satt i stand til å gi opplæring til nye frivillige og tillitsvalgte - økt medlemstall med 15% som mål.
- Styrket identitetsfølelsen i laget som igjen virker styrkende for laget/foreningen.
- 10 % økt medlemstall innen målgruppen innvandrere.
- Kunnskap om hvordan organisasjonene fremstår utad for nye frivillige.
- Kunnskap om integrering som igjen formidles og brukes i andre frivillige organisasjoner med tilpasninger, også andre typer organisasjoner og virksomheter.
- Nye frivillige gjør at flere er med å drive laget/foreningen og dette legger grunnlag for bedre drift og mindre belastning på enkeltpersoner.

Samfunnseffekt: Gir nye grupper tilhørighet i lokalsamfunnet, opplæring til aktivt medborgerskap og bidrar til å vedlikeholde den viktige frivillige innsatsen som på mange måter er limet i lokale samfunn. Økt deltakelse av nye frivillige i lokale organisasjoner er med på å skape inkluderende og tolerante lokalsamfunn, som fører til økt bolyst, trivsel og tilhørighet i lokalsamfunnet. Økt trivsel og bolyst legger til rette for nytt entreprenørskap og mindre fraflytting.

Tidsplan

Nedenfor er skissert forslag på tidsplan for når hovedaktiviteten er tidfestet. Tidsplanen må selvsagt tilpasses av styringsgruppe og prosjektleder underveis i prosjektet.

	Høst 2012	Vår 2013	Høst 2013	Vår 2014	Høst 2014	Vår 2015	Høst 2015
Utvelgelse av pilotgrupper. Kartlegging av disse	X						
Utvikling og konkretisering av tiltak mot de ulike pilotgruppene	X	X					
Kartlegging av nye frivillige		X	X				
Igangsetting av tiltak i pilotgrupper		X					
Gjennomføring av tiltak i pilotgrupper, erfaringsutveksling			X	X	X	X	
Kurs av nye frivillige			X	X			
Informasjonarbeid for å rekruttere nye frivillige		X	X				
Følgeevaluering, prosess og effekt, nullpunktsanalyse	X			X		X	X
Evaluerings og rapportering av resultat					X	X	X
Formidling av resultat							X

Kostnadsplan

INNTEKTER	2 012	2 013	2 014	2 015
Bolystmidler	350 000	700 000	700 000	350 000
Troms fylkeskommune	175 000	350 000	350 000	175 000
Troms idrettskrets egenfinansiering	88 000	175 000	175 000	87 000
HATS, egenandel egenfinansiering	87 000	175 000	175 000	88 000
SUM INNTEKTER	700 000	1 400 000	1 400 000	700 000

UTGIFTER				
Prosjektleder 100 % stillingshjemmel	270 000	550 000	550 000	270 000
Prosjektgruppens arbeidstimer praktisk kursavvikling og møter (egenfinansiering)	100 000	200 000	200 000	100 000
Kontorlokaler adm kostnader (egenfinansiering)	30 000	60 000	60 000	30 000
Leie kurslokaler (egenfinansiering)	40 000	80 000	80 000	40 000
Honorar og lønn, innleide instruktører/veiledere	80 000	280 000	240 000	50 000
Reise og opphold for prosjektleder, prosjektgruppe, forsker, instruktører	60 000	100 000	100 000	80 000
Reisestøtte deltagere for de større samlingen	30 000	30 000	70 000	10 000
Tekniske utgifter for gjennomføring av tiltakene	20 000	40 000	40 000	20 000
Trykking og utforming av materiell, Trykking av rapport	10 000			20 000
Regnskap/revisor	10 000	10 000	10 000	30 000
Følgforskning/evaluering	50 000	50 000	50 000	50 000
SUM UTGIFTER	700 000	1 400 000	1 400 000	700 000

Referanser

- Fossland, Trine and Marit Aure (2011): "Når høyere utdanning ikke er nok. Integrasjon av høyt utdannede innvandrere i arbeidsmarkedet" Sosiologisk Tidsskrift 2011 (19), 131-152.
- Enjolras, B og Wollebæk, D (2010) : "Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering", Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, rapport 2010-2
- Wollebæk, D og Sivesind, K.H. (2010): "Fra folkebevegelse til filantropi? Frivillig innsats i Norge fra 1997-2009" , Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, rapport 2010-3
- Lochocki, T (2010): "Trend, causes and pattern of Young people's Civic Engagement in western democracies, A review of Literature", Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, rapport 2010-5
- Loga, J (2011): "Inkludering i nærmiljø. En studie av frivillige organisasjoner som flerkulturelle møteplasser" , Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, rapport 2011-5